

gemeente VOORSCHOTEN

Verbreed Gemeentelijk Riool Plan 2014 - 2018 VOORSCHOTEN

Periode: 1 januari 2014 – 31 december 2018

Zaaknummer:

Decosnummer:

SAMENVATTING

Algemeen

De gemeente Voorschoten heeft de verplichting volgens artikel 4.22 van de Wet Milieubeheer om een Verbreed Gemeentelijk Riool Plan (vGRP) op te stellen. Het huidige vGRP 2009-2013 Voorschoten verloopt op 31 december 2013, zodat een opvolgend vGRP 2014-2018 Voorschoten gerealiseerd is. In het vGRP 2014-2018 Voorschoten zijn de gemeentelijke verplichtingen van de zorgplichten afvalwater (artikel 10.33 Wet Milieubeheer), stedelijk water (artikel 4.33 Waterwet) en grondwater (artikel 4.36 Waterwet) opgenomen. Het totale vGRP 2014-2018 bestaat uit 2 documenten, te weten het beleid- en planmatig document "vGRP 2014-2018 Voorschoten" en het financiële document "Kostendekking vGRP 2014-2018 Voorschoten".

De gemeente Voorschoten heeft in het vGRP 2014-2018 Voorschoten haar zorgplichten afvalwater, stedelijk water en grondwater vertaald naar doelen. De doelen worden bereikt door maatregelen, welke het verschil in areaal zijn van de huidige en de gewenste status in 2018. De financiële kaders, maatregelen en rioolheffing zijn opgenomen in het document "Kostendekking vGRP 2014-2018 Voorschoten".

Financiële consequenties

Het bereiken van de doelen gaat gepaard met financiële consequenties. De kostendekking voor de financiën voor het vGRP 2014-2018 is opgenomen in het document "Kostendekking vGRP 2014-2018 Voorschoten".

Verdere procedure

Na het vaststellen van het vGRP wordt de Raad jaarlijks in het vierde kwartaal van elk jaar geïnformeerd door een Evaluatie vGRP en wordt jaarlijks in het vierde kwartaal van elk jaar een Operationeel Plan voor het komende jaar opgesteld.

Juridische aspecten

Het vGRP hangt aan vele regelgevingen. De voornaamste regelgeving betreffen:

- Het opstellen van een vGRP volgens artikel 4.22 Wet Milieubeheer;
- De zorgplicht afvalwater volgens artikel 10.33 Wet Milieubeheer;
- De zorgplicht stedelijk water volgens artikel 4.33 Waterwet;
- De zorgplicht grondwater volgens artikel 4.36 Waterwet;
- Rioolheffing artikel 228a uit de Gemeentewet.

(Extern) draagvlak

Het vGRP 2014-2018 Voorschoten is op grond van een intentieverklaring "Samenwerking Afvalwater" ondertekend op 26 juni 2012 en gezamenlijk met de gemeenten Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Zoeterwoude en het Hoogheemraadschap van Rijnland opgesteld. Binnen de gemeente Voorschoten zijn de afdelingen Financiën, Ruimtelijke Ordening en team Communicatie betrokken geweest voor respectievelijk de financiën, het milieu en de communicatie.

Beoogd maatschappelijk effect

Het beoogd maatschappelijk effect van het realiseren van het vGRP 2014-2018 Voorschoten in de periode 1 januari 2014 tot en met 31 december 2018 is om een veilig en goed functionerende waterketen te bereiken en te behouden met een bescherming voor de volksgezondheid, wat bijdraagt aan de leefomgeving voor mens, dier en plant. Het veilig houden en functioneren van de waterketen wordt bereikt door het beheer en onderhoud op te nemen in jaarlijkse Operationele Plannen. Deze plannen worden met het beheer, onderhoud en nieuwe ontwikkelingen afgestemd binnen de eigen organisatie, met het Hoogheemraadschap van Rijnland en het cluster Leidse Regio (gemeenten Leiden, Leiderdorp, Zoeterwoude en Oegstgeest) vanuit de Samenwerking Afvalwater. De te realiseren maatregelen worden intern en extern in overleg met afdeling Financiën, Facilitaire & Juridische Zaken uitgezet.

INHOUDSOPGAVE

01.0	INLEIDING.....	4
01.1	Algemeen.....	4
01.2	Zorgplichten.....	4
02.0	STEDELIJK WATER EN RIOLERING	6
02.1	Hydrologische kringloop	6
02.2	Riool	6
02.3	Water	7
03.0	ZORGPLICHT AFVALWATER.....	8
03.1	Algemeen.....	8
03.2	Plichten burger/ondernemer	8
03.3	Plichten gemeente.....	8
03.4	Beheer en onderhoud	8
04.0	ZORGPLICHT STEDELIJK WATER	10
04.1	Algemeen.....	10
04.2	Plichten burger/ondernemer	10
04.3	Plichten gemeente.....	10
04.4	Beheer en onderhoud	11
05.0	ZORGPLICHT GRONDWATER	12
05.1	Algemeen.....	12
05.2	Plichten burger/ondernemer	12
05.3	Plichten gemeente.....	12
05.4	Beheer en onderhoud	12
06.0	FINANCIEEL	14
06.1	Algemeen.....	14
06.2	Kosten riool	14
06.3	Kosten water	15
06.4	Rioolheffing	16
06.5	Personele middelen.....	16

01.0 INLEIDING

01.1 Algemeen

Wat is een vGRP	vGRP staat voor v erbreed G emeentelijk R iool P lan. Een vGRP is een document waarin een gemeente vertelt, hoe zij haar beheer en onderhoud op het riool uitvoert en regels benoemt voor aanleg van riolering bij nieuwbouw. De vastlegging van regels en wijze van beheer en onderhoud zijn bepalend voor bestuurders, ambtenaren en maatschappelijke organisaties (inclusief burgers en bedrijven).
Waarom een vGRP	Een gemeente is wettelijk verplicht om een vGRP te hebben. De wettelijke verplichting is vastgelegd in de Wet Milieubeheer, artikel 4.22. Door wijzigingen in de wetgeving heeft een gemeente meer verplichtingen (zorgplichten) opgelegd gekregen. Het vGRP is een opgelegde verantwoordelijkheid van de gemeenteraad en deze stelt een vGRP vast.
Waarvoor een vGRP	Het riool moet veilig zijn, goed werken en er moeten geen problemen ontstaan voor de volks-, plant- en/of diergezondheid. Hiervoor is beheer en onderhoud nodig. In het vGRP wordt beschreven hoe een gemeente het beheer en onderhoud uitvoert. Het beheer en onderhoud kost geld. Het vGRP maakt deze kosten zichtbaar.
Looptijd vGRP	Het vGRP heeft een geldigheidsduur van een periode die door de gemeente wordt bepaald.
Rioolheffing	De rioolheffing is een belasting waarmee de kosten voor het beheer en onderhoud worden gedekt. Met de verwachte kosten voor het beheer en onderhoud kan een prognose worden gemaakt van de rioolheffing over een lange periode.
vGRP Voorschoten	<p>De gemeente Voorschoten heeft de keuze gemaakt om het beheer en onderhoud van water onder te brengen bij riolering. Het toevoegen van water aan riool wordt toegestaan volgens de Handreiking kostentoe rekening leges en tarieven, versie januari 2010. De kosten van de watertaken drukken momenteel op de gemeentelijke begroting en worden niet gedekt uit een heffing.</p> <p>Met het vGRP 2014-2018 Voorschoten legt de gemeente Voorschoten (hierna de gemeente) vast hoe invulling wordt gegeven aan haar zorgplichten riool en water in de periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2018.</p> <p>Het volledige vGRP 2014-2018 Voorschoten is via de internetsite van de gemeente Voorschoten te lezen. Dit document is een samenvatting gericht op de burger en/of ondernemer in de gemeente Voorschoten.</p>

01.2 Zorgplichten

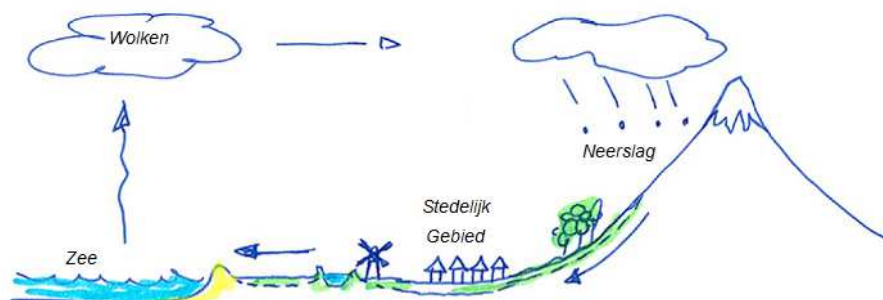
Algemeen	De gemeente ligt binnen het beheergebied van het Hoogheemraadschap van Rijnland (HHR). Het HHR is in vele gevallen het bevoegd gezag, die toeziet op het voldoen aan de wettelijke zorgplichten.
Zorgplichten riolering	<p>De gemeente was belast met de zorg voor riolering. Door wijziging van de wetgeving per 1 januari 2008 heeft de gemeente naast de zorg voor de riolering ook de zorg voor hemel- en grondwater.</p> <p>De gemeente heeft de wettelijke zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater. Algemeen houdt dit in het verzamelen en transporteren van het afval-, hemel- en grondwater. Het verzamelde afvalwater (eventueel vermengd met hemelwater) wordt getransporteerd naar een zuivering. De strengen voor de inzameling en het transport van het afvalwater kunnen bij een te grootte hoeveelheid neerslag overstorten in de watergangen. Dit heeft invloed op de waterkwaliteit in de watergang.</p>

<p>Zorgplicht water</p>	<p>Het (gescheiden) verzamelde hemel- en grondwater wordt getransporteerd naar de watergangen.</p>
<p>Relatie riolering en water</p>	<p>Daarnaast heeft de gemeente de regionale zorgplicht om de watergangen schoon en op diepte te houden voor een goede en gegarandeerde waterafvoer. De watergangen moeten het water met een minimale waterkwaliteit, afvoeren naar een hoofdwatgang of boezem van het HHR, waarbij geen wateroverlast optreedt. De waterbouwkundige kunstwerken (duikers, stuwen, beschoeiing, schanskorven, damwand e.d.) maken hierbij onderdeel uit van de watergangen.</p>
<p>Toevoegen water aan riolering</p>	<p>De zorgplichten bij water en riolering hebben veel raakvlakken. Zo zijn bijvoorbeeld de zorgplichten hemel- en grondwater, waarbij veel verzameld water afgevoerd wordt naar de watergangen, afhankelijk van de staat waarin de watergangen verkeren. De zorgplicht hemel- en grondwater voor riolering loopt hierbij dus over in de zorgplicht van water.</p> <p>Het toevoegen van water aan riolering heeft op basis van de zorgplichten een meerwaarde en biedt de mogelijkheid om de samenwerking met het HHR, met betrekking tot de gezamenlijke doelen in de waterketen, te versterken. Zo kunnen de zorgplichten efficiënter, effectiever en doelmatiger worden ingevuld.</p>

02.0 STEDELIJK WATER EN RIOLERING

02.1 Hydrologische kringloop

Water in rivieren, meren, kanalen en zeeën verdampt en stijgt en wordt verstrekt door invloed van de zon. In de hoger gelegen delen condenseert deze waterdamp tot wolken. De wolken worden gevuld met waterdruppels als zij in aanraking komen met koude lucht. De waterdruppels vallen door de zwaartekracht naar beneden als neerslag. Neerslag zoals regen valt op de aarde en vindt haar weg via de grond en riolering naar de watergangen en uiteindelijk naar kanalen, rivieren, meren en zeeën. Hier begint het proces opnieuw en de hydrologische kringloop (figuur 2.1.1) is rond. De mens heeft door haar activiteiten op vrijwel alle onderdelen uit de kringloop invloed op het water.

Figuur 2.1.1 Hydrologische kringloop

02.2 Riool

Algemeen

Het riool is een verzamelnaam voor veel verschillende objecten met hun specifieke kenmerken en doelen, die in een goede staat moeten zijn om een bijdrage te leveren aan de wettelijke zorgplichten van de gemeente.

Objecten riool

Riool kent verschillende objecten. Deze objecten vormen het areaal riool en betreffen:

- Vrijval riool: een netwerk van buizen aangebracht in een helling, die door invloed van de zwaartekracht het afvalwater transporteert;
- Drukleiding: een netwerk van buizen waar vrijval riool te duur is, die het afvalwater door een pomp transporteren;
- Persleiding: een netwerk van buizen tussen hoofdgemalen, die het afvalwater door minimaal 2 pompen transporteert;
- Mini gemalen: een constructie uitgevoerd met een pomp om het afvalwater via een drukleiding te transporteren;
- Hoofdgemalen: een constructie uitgevoerd met minimaal 2 pompen om het water via een persleiding te transporteren;
- Riool overstort: een nood uitlaatklep in een vrijval riool, die in werking treedt als het vrijval riool vol zit en het afvalwater niet meer kan transporteren.

Stelsels

Het riool kent verschillende stelsels (netwerk van buizen). De gemeente kent de volgende stelsels:

- Gemengd stelsel: een netwerk van buizen, waarmee afvalwater en hemelwater verzameld en getransporteerd wordt naar het overnamepunt van het HHR;
- Gescheiden stelsel: een netwerk van buizen, waarmee afvalwater en hemelwater gescheiden verzameld wordt. Het verzamelde afvalwater wordt getransporteerd naar het overnamepunt van het HHR en het verzamelde hemelwater wordt getransporteerd naar een watergang;

Areaal riool

De gemeente Voorschoten heeft totaal 108,3 km vrijval riolering liggen waarop ruim 10.900 woningen zijn aangesloten en 15,5 km druk- en persleidingen. Deze zijn verdeeld over:

- 76,5 kilometer gemengd stelsel;
- 31,8 kilometer gescheiden stelsel;

- 16,3 kilometer hemelwaterriolering;
- 15,5 kilometer vuilwaterriolering;
- 11,4 kilometer drukriolering;
- 4,1 kilometer persleidingen.

Verder heeft de gemeente 15 hoofdgemalen, 82 mini drukgemalen, 2 BergBezinkBassins en 46 riooloverstorten.

02.3 Water

Algemeen	Water is binnen de gemeente de verzameling van het oppervlakte water en de waterbouwkundige kunstwerken.
Objecten water	<p>Naast het oppervlaktewater (sloten en vijvers) kent water binnen de waterbouwkundige kunstwerken verschillende objecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Duikers: verbinding tussen watergangen voor afvoer van het water; • Beschoeiing: een lichte opsluiting langs de watergang voor bescherming van de aanliggende berm; • Kademuur: een wand langs de watergang voor bescherming van de aanliggende berm; • Damwand: een zware opsluiting langs de watergang voor bescherming van de aanliggende berm; • Schanskorf/steennet: een esthetisch en ecologisch vriendelijke opsluiting langs de watergang voor bescherming van de aanliggende berm.
Areaal water	<p>De gemeente heeft totaal ?? meter watergang. Als waterbouwkundige kunstwerken heeft de gemeente ?? meter duiker, ?? m1 beschoeiing, ?? m1 kademuur, ?? m1 damwand, ?? m1 schanskorf.</p>

03.0 ZORGPLICHT AFVALWATER

03.1 Algemeen

Definitie

Door de wijzigingen in de wetgeving is er onderscheid gemaakt in verschillende soorten water. De definities, ten behoeve van het begrip afvalwater, volgens de Waterwet zijn hieronder beschreven:

Stedelijk afvalwater: huishoudelijk afvalwater of een mengsel daarvan met bedrijfsafvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater of ander afvalwater, waarvan de houder zich ontdoet of voornemens is zich te ontdoen (Wet milieubeheer artikel 10.33, Waterwet artikelen 1.1 en 3.4);

In het vGRP van Voorschoten wordt hiervoor de term afvalwater gebruikt. Afvalwater betreft al het water dat vanuit bewoner(s) of een onderneming wordt afgevoerd naar het riool.

Door de wetgeving is de burger/ondernemer en de gemeente belast met verschillende verplichtingen binnen de zorgplicht afvalwater.

03.2 Plichten burger/ondernemer

De eigenaar van een perceel heeft door de wetgeving en het vastgestelde vGRP verplichtingen. De eigenaar is verantwoordelijk voor de rioolleiding in zijn gebouw en in zijn grondgebied. Alle gebreken zijn hier voor kosten van de eigenaar. De eigenaar heeft geen verplichtingen en kosten op een rioolleiding in zijn grondgebied als dit overeengekomen is met de gemeente en is vastgelegd met een zakelijk recht.

Eigenaren van percelen in het buitengebied moeten zelf zorgdragen voor het aanbrengen van een IBA of septictank (een ondergrondse tank, die het afvalwater opvangt en moet worden leeg gezogen) en deze zelf beheren en onderhouden. Deze eigenaren betalen binnen de gemeente geen rioolheffing, maar op grond van de nieuwe wetgeving kan vanwege het collectieve belang iedere eigenaar alsnog aangeslagen worden voor rioolheffing.

03.3 Plichten gemeente

De gemeente is verantwoordelijk voor de riolering in het openbaar gebied. Zij heeft hierin de verplichting om de volksgezondheid te beschermen. Dit doet de gemeente door het beheer en onderhoud van de riolering te beschrijven in een vGRP.

Naast de wettelijke verplichtingen streeft de gemeente ernaar:

- dat alle percelen en ook woonschepen aangesloten zijn of worden op het riool van de gemeente;
- waar mogelijk de hoeveelheid lozingen op een watergang te vermijden of te beperken;
- bij vervanging van de riolering zoveel mogelijk riool aan te brengen waarin het afvalwater zelf afstroomt naar het laagste punt. Eventueel waar hoogteverschillen zijn, wordt een pomp toegepast;
- voldoende ruimte in de rioolbuis te hebben om afvalwater op te slaan bij uitval van een pomp in een gemaal;
- grote gemalen uit te voeren met minimaal 2 pompen om eventuele risico's te onderdrukken.

03.4 Beheer en onderhoud

De verplichtingen van de gemeente Voorschoten kunnen worden uitgevoerd als het riool veilig functioneert en de volksgezondheid voor mens, dier en plant niet in gevaar brengt. Dit wordt gerealiseerd door het uitvoeren van onderhoud om de levensduur te verlengen, zodat vervanging zoveel mogelijk kan worden uitgesteld.

Milieu en klimaatveranderingen worden bij het onderhoud betrokken. Ongewenste stoffen worden zoveel mogelijk geweerd en met theoretische berekeningen wordt gekeken bij verschillende heftige regenbuien of het riool voldoet.

Om te bepalen wat, wanneer en hoe het onderhoud wordt uitgevoerd,

gebruikt de gemeente werknormen die volgens de algemene landelijke richtlijn zijn opgenomen in de leidraad riolering, uitgegeven door de organisatie RIONED.

Het onderhoud wordt bepaald door het laten inspecteren en beoordelen van het riool. Hierdoor ontstaat een lijst met prioriteiten voor onderhoud op korte of langere termijn.

Meldingen en klachten van de burger of ondernemer in de gemeente worden zoveel mogelijk geregistreerd bij het Klant Contact Centrum (KCC). De registratie geeft de gemeente een beeld van het functioneren van het riool. De registraties worden meegewogen bij het besluit welk riool belangrijk is om onderhoud uit te voeren.

De gemeente wil de burger en ondernemer zoveel mogelijk van nuttige informatie voorzien om zo het beschikbare geld voor het onderhoud op de juiste plaats aan het riool te besteden..

De gemeente heeft regelmatig overleg met het Hoogheemraadschap van Rijnland om het onderhoud van beide organisaties af te stemmen en besparingen te realiseren.

Het beheer en onderhoud wordt op grond van de lijst onderhoud met prioritering in een jaarplan verwerkt. Het jaarplan wordt met overige onderdelen, zoals verhardingen, groen, enz. afgestemd om ook hier een besparing te realiseren.

Het onderhoud is binnen de gemeente verdeeld over:

- dagelijks onderhoud (klein onderhoud): kleinschalige herstelwerkzaamheden, waarbij geen vervanging of renovatie nodig is;
- groot onderhoud: herstelwerkzaamheden, waarbij groot materieel (machines) nodig is;
- vervanging van het riool: uiteindelijk is het object niet meer door klein en groot onderhoud te handhaven. Vervangen van het object is een feit.

In het vGRP is het onderhoud opgenomen in periodiek terugkomende activiteiten.

04.0 ZORGPLICHT STEDELIJK WATER

04.1 Algemeen

Definitie

Een eigenaar van een perceel heeft door de wijziging in de wetgeving sinds 1 januari 2008 meer verantwoording gekregen voor het verwerken van hemelwater.

De gemeente heeft hierin de taak om de verwerking van hemelwater op eigen terrein te beoordelen als dit niet door de eigenaar van een perceel mogelijk is.

04.2 Plichten burger/ondernemer

De eigenaar van een perceel heeft door de wetgeving en het vastgestelde vGRP verplichtingen. De eigenaar is verantwoordelijk voor de afvoer van hemelwater in zijn gebouw en op zijn grondgebied. Alle gebreken zijn hier voor kosten van de eigenaar. De eigenaar heeft geen verplichtingen en kosten op hemelwater op zijn grondgebied als dit overeengekomen is met de gemeente en is vastgelegd met een zakelijk recht.

De gemeente heeft ervoor gekozen eigenaren van een perceel die lozen op een vrijverval riool niet te verplichten om het hemelwater op eigen terrein te verwerken. Dit houdt in dat eigenaren van een perceel met een (mini) gemaal wel de verplichting hebben om het hemelwater op eigen perceel te verwerken. Het hemelwater mag niet afvoeren naar het (mini) gemaal.

Bij nieuwbouw en/of renovatie is scheiden van hemelwater een verplichting en moet het hemelwater wel op het eigen perceel worden verwerkt. Een uitzondering hierop is als het perceel niet direct aan een watergang grenst. Een eigenaar van een perceel heeft er baat bij, indien het hemelwater verwerkt moet worden op het eigen perceel, hierop zo min mogelijk verhard oppervlakte aan te brengen. Het water kan hierdoor simpeler in de grond opgenomen worden.

04.3 Plichten gemeente

Algemeen

De gemeente heeft de verplichting om het hemelwater dat door eigenaren van percelen wordt aangeboden, doelmatig in te zamelen en af te voeren. Naast deze verplichting moet de gemeente ook het hemelwater van het openbaar gebied inzamelen en afvoeren.

Verplichtingen gemeente

De gemeente heeft de verplichting om een aansluitpunt voor de eigenaar van een perceel aan te wijzen. Dit kan een watergang zijn, maar ook een punt op een rioolstelsel.

De gemeente steunt het landelijk hemelwaterbeleid; het scheiden van hemelwater en afvalwater bij vervanging van het riool. Naast de kosten wordt ook de klimaatverandering en het milieu meegewogen. De hoeveelheid afvalwater en hemelwater wordt getoetst op de totale afvoer naar een zuivering en/of watergang. Of het riool een gemengd stelsel blijft of dat het een gescheiden stelsel wordt, hangt af van de kosten. De gemeente weegt deze kosten af bij het vervangen van het riool.

Klimaatverandering

De gemeente heeft de ambitie om in te spelen op de negatieve gevolgen van klimaatverandering. Er kunnen verschillende vormen van hinder optreden:

- Hinder, kortdurend beperkte hoeveelheden 'water op straat', met een duur van ca. 15 -30 minuten;
- Ernstige hinder, forse hoeveelheden 'water op straat', ondergelopen tunnels, opdrijvende putdeksels, met een duur van ca. 30 - 120 minuten;
- Overlast, langduriger en op grotere schaal 'water op straat', water in winkels, woningen met materiële schade en mogelijk ook ernstige belemmering van het (economische) verkeer.

Om hinder of overlast te voorkomen neemt de gemeente de volgende maatregelen:

- Het structureel reinigen van riolen, kolken en wegen, zodat de afstroming naar de riolen en in de riolen gewaarborgd wordt. Verstoppingen worden daarmee zo veel mogelijk voorkomen. Aanpak van verstoppingen is een effectieve maatregel voor het voorkomen en verminderen van wateroverlast.

Milieu

- De watergangen zijn schoon (baggeren en maaien) om een continue afvoer van 21,6 mm/etmaal te kunnen handhaven zonder dat een overmatige opstuwing van het water optreedt. Het oppervlaktewaterpeil moet bij deze afvoer bij voorkeur onder het niveau van de drempel in de overstortputten van de gemengde rioolstelsels blijven.
- De kademuren en beschoeiingen zijn in orde om te zorgen dat de watergangen het juiste profiel houden.
- De duikers in de watergangen zijn schoon om voldoende afvoer van water te kunnen garanderen.

De gemeente staat in voor de volks-, plant-, en diergezondheid. De gemeente heeft de ambitie om bij het vervangen van riolering de milieu-aspecten af te wegen. Het terugdringen van riool overstorten en het verbeteren van de waterkwaliteit staan hierin centraal.

04.4 Beheer en onderhoud

Meldingen en klachten van de burger of ondernemer in de gemeente worden zoveel mogelijk geregistreerd bij het Klant Contact Centrum (KCC). De registratie geeft de gemeente een beeld of de hemelwaterafvoer functioneert. De registraties worden meegewogen bij het besluit welk riool belangrijk is om onderhoud uit te voeren.

De gemeente hanteert het volgende bij het beheer en onderhoud van haar hemelwater riool:

- het afvloeiende hemelwater van daken en wegen mag op het oppervlaktewater worden geloosd;
- Bij rioolvervangning of herinrichting van de openbare ruimte is afkoppelen gewenst;
- Per project wordt de keuze gemaakt om wel of niet doelmatig af te koppelen;
- Bij het opnieuw inrichten van de openbare ruimte wordt onderzocht of het hemelwater geen water op straat vormt.

Het onderhoud is binnen de gemeente onderverdeeld in:

- dagelijks onderhoud (klein onderhoud): kleinschalige herstelwerkzaamheden, waarbij geen vervanging of renovatie nodig is;
- groot onderhoud: herstelwerkzaamheden, waarbij groot materieel (machines) nodig is;
- vervanging van het riool: uiteindelijk is het object niet meer door klein en groot onderhoud te handhaven. Vervangen van het object is een feit.

In het vGRP is het onderhoud opgenomen in periodiek terugkomende activiteiten.

De gemeente voert het hemelwater via haar watergangen af naar boezems of hoofdwatgangen van het HHR. Om de afvoer van water te garanderen worden de watergangen ontdaan van kroos en worden waterplanten in het midden van de watergang gemaaid. In een cyclus van 10 jaar worden de watergangen op diepte gebracht door het baggeren.

De gemeente heeft de ambitie om de waterkwaliteit in haar watergangen te verbeteren en doet dit door deze te monitoren. De waterkwaliteit wordt in een cyclus van 5 jaar gemeten en beoordeeld. In samenwerking met het HHR en de plaatselijke visvereniging wordt gezocht naar doeltreffende oplossingen voor het verbeteren van de waterkwaliteit.

05.0 ZORGPLICHT GRONDWATER

05.1 Algemeen

Definitie

Een eigenaar van een perceel is volgens de wetgeving zelf verantwoordelijk voor het oplossen van grondwater problemen op zijn eigen terrein. De gemeente stelt zich tot doel de burger in staat het mogelijk te maken deze verantwoordelijkheid te nemen door . Dit zal voornamelijk bestaan uit het verstrekken van zoveel mogelijk informatie.

05.2 Plichten burger/ondernemer

De eigenaar van een perceel is verantwoordelijk voor het grondwater op eigen terrein en dus ook voor het grondwater in (loop)kelders en kruipkelders. Een (loop)kelder behoort waterdicht te zijn. De afvoer van een ondergronds systeem om grondwater op te vangen mag het opgevangen water lozen op een openbaar systeem als voldaan wordt aan een aantal regels. De gemeente staat dit toe indien:

- de gemeente de grondwateroverlast als structureel beschouwt;
- het grondwater schoon genoeg is;
- verwerking op eigen terrein niet mogelijk is;
- dit geen nadelig effect heeft op de omliggende percelen;
- de gemeente dit doelmatig acht.

05.3 Plichten gemeente

Zorgplicht grondwater

De zorgplicht grondwater betreft het treffen van maatregelen in het openbaar gemeentelijk gebied om overlast voor derden te voorkomen en/of te beperken. De maatregelen worden alleen genomen als dit de verantwoording is van de gemeente, dus niet van het HHR of Provincie Zuid Holland.

Uitgangspunten gemeente

Grondwater speelt een belangrijke rol binnen de gemeentelijke openbare ruimte. In de nieuwe wetgeving is een deel van de zorg voor het grondwater bij de gemeente neergelegd. De gemeente stelt de volgende uitgangspunten voor de verantwoordelijkheid van haar taken in het grondwater:

- De gemeente wil in haar gebied een grondwaterstand hebben, die geen structurele overlast veroorzaakt bij de bewoners;
- Een kruipruimte van circa 0,50 m1 diepte moet droog zijn;
- Er wordt van grondwateroverlast gesproken als er hinder of schade in de woning, erf of tuin optreedt, als gevolg van een structureel te hoge grondwaterstand. Om grondwateroverlast objectief vast te stellen, wordt een relatie gelegd met de gewenste grondwaterstand in het stedelijk gebied: de ontwateringsdiepte. De gewenste ontwateringsdiepte is mede afhankelijk van het grondgebruik;
- De gemeente is niet verantwoordelijk voor de handhaving van het grondwaterpeil in bebouwd gebied;
- De gemeente is "aanspreekbaar" voor eventuele grondwateroverlast, dit leidt niet automatisch tot "aansprakelijkheid" voor de grondwaterstand in het stedelijk gebied.

05.4 Beheer en onderhoud

Melding en klachten

Meldingen en klachten van de burger of ondernemer in de gemeente worden zoveel mogelijk geregistreerd bij het Klant Contact Centrum (KCC). De registratie geeft de gemeente een beeld waar problemen zijn met grondwater. De registraties worden meegewogen bij het besluit welke maatregel belangrijk is voor het uitvoeren van onderhoud of aanpassingen.

Voor het onttrekken van grondwater moet de gemeente altijd een vergunning aanvragen bij het bevoegd gezag, het HHR.

Voor de zorgplicht grondwater is geen beleid nodig. Er zijn geen maatregelen opgenomen in het vGRP. De periode van dit vGRP wordt gebruikt om informatie te verzamelen om in het volgende vGRP definitief een besluit te nemen over het vormen en opstellen van beleid voor het grondwater. Wel hanteert de gemeente de maatregel om zoveel mogelijk illegale en onbekende aansluitingen van grondwater te legaliseren en in overleg met het HHR aan te sluiten op het oppervlakte water of schoonwater riool als

onderdeel in een gescheiden stelsel.

Systemen voor het opvangen en afvoeren van grondwater in het openbaar gebied worden periodiek gereinigd.

06.0 FINANCIËEL

06.1 Algemeen

Het beheer en onderhoud van het riool en water gaat gepaard met kosten. Deze kosten worden gedekt door de rioolheffing.

06.2 Kosten riool

Het riool heeft binnen de gemeente een achterstand opgelopen, die op grond van veiligheid, functioneren en de volks-, plant- en diergezondheid moet worden ingelopen. Dit brengt voor de komende periode extra kosten met zich mee.

Het vGRP 2009-2013 voorzag in het inlopen van achterstallig onderhoud in 10 jaar op basis van aannames en gerealiseerde inspecties. In de periode 2009 – 2013 is een start gemaakt met het inlopen van het achterstallig onderhoud (beschikbaar € 260.000), maar werd afgeremd door het project Vlietwijk (€ 1.040.000 per jaar voor de komende 4 jaar van de jaarlijks beschikbare middelen van € 1.300.000).

Video-inspecties zijn in 2008 tot en met 2012 gerealiseerd, maar nooit beoordeeld op gebreken en/of maatregelen. In 2012 is gestart met het beoordelen van deze riool video-inspecties en dit resulteerde in veel gebreken van verschillende aard in het afvalwatersysteem.

Het beoordelen van de video-inspecties bracht de volgende constatering:

- Veel gebreken (verzakkingen, axiale en radiale verplaatsingen, aantasting op materiaal, inlopend grondwater en zand) in rioolstrengen zijn geconstateerd;
- Circa 1.500 meter onbekende rioolstrengen zijn gevonden.

De conclusie uit de video-inspecties is dat er sprake is van achterstallig onderhoud met een slecht en matig functioneren van het afvalwatersysteem in bepaalde wijken.

De conclusie van achterstallig onderhoud in de waterketen (riool en water) komt voort uit:

- Het beoordelen van de gerealiseerde video-inspecties in combinatie met de levensduur van de rioolstrengen;
- De geconstateerde knelpunten in de waterketen op basis van meldingen en klachten;
- De geconstateerde gezamenlijke knelpunten in de waterketen op basis van gesprekken met het Hoogheemraadschap van Rijnland (HHR);

Geconcludeerd kan worden dat het afvalwatersysteem veel gebreken vertoont en op verschillende locaties slecht tot matig functioneert.

Het achterstallig onderhoud is voornamelijk in de wijken Vlietwijk, Noord Hofland en Adegeest aanwezig. De wijken Bijdorp en Boschgeest zijn nog niet zorgwekkend, maar moeten gemonitord worden om tijdig in te kunnen grijpen.

De wijken Noord Hofland en Adegeest kampen met veel meldingen en klachten, welke veel gebreken aan het licht brengen. Stank en wateroverlast zijn hierbij de grootste knelpunten. Het HHR en de gemeente Voorschoten hebben in deze de samenwerking versterkt om gezamenlijk de waterketen te verbeteren. Hierin zijn waterkwaliteit en waterkwantiteit de speerpunten.

Het afvoeren van vuil water naar de afvalwaterzuiveringsinstallatie (AWZI) Leiden Noord heeft een knelpunt rondom de zinker onder de Korte Vliet, welke in eigendom is van het HHR. Vanuit de samenwerking in de afvalwaterketen cluster Leidse Regio wordt een onderzoek ingesteld om een oplossing te zoeken voor het knelpunt zinker.

De riolering heeft extra kosten in de exploitatie van € 185.000 en in de investering van € 275.000 t.o.v. het vGRP 2009-2013. Deze extra kosten zijn afkomstig van:

- **Noodzakelijk achterstallig onderhoud riool**

De beperking in het vervangen/relinen van het riool ligt in het feit dat er vanaf 2010 investeringen zijn gereserveerd voor vervanging riool Vlietwijk

(€ 1.040.000) wat resulteerde in een restbedrag van € 260.000. Dit was niet toereikend om het achterstallig onderhoud in te lopen.

Uit de inspecties is meer achterstallig onderhoud naar voren gekomen. Het project Vlietwijk moet doorgang vinden en het inlopen van achterstallig onderhoud moet plaatsvinden met als gevolg een gemiddelde toename van investeringskosten van € 275.000 per jaar voor het inlopen van achterstallig onderhoud. Het niet inlopen van achterstallig onderhoud heeft het risico dat straten afgesloten moeten worden en dat de volksgezondheid in het geding komt.

- Dekking voor vervanging van het riool in de wijk Vlietwijk is volledig opgenomen in de kosten (2015 € 615.000, 2016 € 4.210.000 en 2017 € 207.000), waarbij de investering van 2013 (€ 1.040.000) blijft staan. Totaal opgenomen voor Vlietwijk € 6.072.000.
- **Uitbreiding van (noodzakelijke) taken/activiteiten binnen riool**
Binnen de exploitatie zijn extra kosten opgenomen voor maatregelen welke noodzakelijk zijn, maar in het vorige vGRP nog niet opgenomen waren. De extra exploitatiekosten (ca. € 90.000) per jaar zijn grotendeels toe te schrijven aan:
  - Periodiek reinigen en van mini gemalen € 10.000
  - Periodiek inspecteren van mini gemalen € 5.000
  - Periodiek vervangen van riool aansluitingen € 30.000
  - Periodiek vervangen van kolken en aansluitingen € 15.000
  - Periodiek vervangen van riool putdeksels € 15.000
  - Het monitoren van de ligging vrijverval riolering € 15.000
- **Ondersteuning**
Extra ondersteuning is nodig om de extra activiteiten voor te bereiden en te begeleiden om ze uiteindelijk te kunnen laten realiseren. De totale kosten voor inhuur personeel € 169.000 is verdeeld over taakstelling water € 100.000 en inhuur personeel € 69.000. De ondersteuning € 69.000 is verhoogd met € 86.000 tot € 155.000.
- **Uitbreiding jaarlijkse eenmalige kosten**
Tijdens de periode 2014-2018 zijn eenmalige kosten opgenomen om het beleid en beheer van de riolering te verbeteren of te continueren, deze bestaan grotendeels uit:
  - Het opstellen van verschillende contractvormen voor het realiseren van klein en groot onderhoud op de riolering in 2015 € 15.000
  - Het opstellen van een Basis Riolerings Plan in 2017 € 10.000
  - Het opstellen van een Verbreed Gemeentelijk Riool Plan (vGRP) 2019-2023 in 2017 € 10.000 en 2018 € 10.000
  - Het opstellen en actualiseren van (integrale) plannen € 20.000

06.3 Kosten water

Het watersysteem als onderdeel van de waterketen moet veilig en functioneel zijn.

Voor een veilig en functioneel watersysteem moeten de watergangen, maar ook de waterbouwkundige kunstwerken in, langs en aan deze watergangen in goede conditie verkeren.

Het beheerplan Water 2012-2015 voorziet niet in alle middelen om het watersysteem in een goede conditie te brengen en te houden. Klein en groot onderhoud van watergangen zijn voorzien, maar middelen voor de waterbouwkundige kunstwerken zijn niet opgenomen. De meeste waterbouwkundige kunstwerken zijn van belang voor het functioneren van het watersysteem. Monitoring van de status als ook het intact houden van deze objecten zijn niet opgenomen in het beheerplan Water.

Water heeft extra kosten in de exploitatie van € 218.750 en in de investeringen van € 85.000 t.o.v. de huidige begroting. Deze extra kosten zijn afkomstig van:

- **Achterstallig onderhoud water**
De waterbouwkundige kunstwerken hebben een achterstand in

onderhoud. Diverse waterbouwkundige kunstwerken zijn toe aan vervanging. Hierin is niet volledig voorzien. Opgenomen zijn extra kosten van € 85.000 per jaar.

- **Uitbreiding van (noodzakelijke) taken/activiteiten binnen water**

Binnen de exploitatie zijn extra kosten opgenomen voor maatregelen welke noodzakelijk zijn, maar die niet in het beheerplan Water opgenomen zijn. De extra exploitatiekosten (ca. € 115.000) per jaar zijn grotendeels toe te schrijven aan:

- Monitoren van de water- en bodemkwaliteit € 20.000
- Visuele en technische inspecties waterbouwkundige kunstwerken € 89.000
- Realiseren van klein onderhoud op waterbouwkundige kunstwerken € 29.750
- Onderzoek in het watersysteem € 30.000

- **Ondersteuning**

Extra ondersteuning is nodig om de extra activiteiten voor te bereiden en te begeleiden om ze uiteindelijk te kunnen laten realiseren € 50.000

06.4 Rioolheffing

De rioolheffing is een belasting, welke op basis van artikel 2.28a van de Gemeentewet geheven kan worden om de kosten voor riool en water te dekken.

De rioolheffing is nader uiteengezet en opgenomen in het document "Kostendeckking vGRP 2014-2018 Voorschoten".

Tabel rioolheffing (prognose)

jaar	stijging
2014	16,0 %
2015	6,6 %
2016	6,5 %
2017	6,5 %
2018	6,5 %

06.5 Personele middelen

De werkorganisatie is per 1 januari 2013 een feit geworden. Hierin zijn de ambtelijke organisaties van de gemeente Voorschoten en Wassenaar samengevoegd. De samenvoeging heeft niet geleid tot 1 begroting, waardoor de FTE's toegewezen moeten worden aan de begroting van de gemeente Voorschoten en Wassenaar. Voor het riool en het water, met inbegrip van de waterbouwkundige kunstwerken, zijn momenteel 3 FTE's beschikbaar, globaal verdeeld over:

- Senior beheerder 0,5 FTE voor Voorschoten en 0,5 FTE voor Wassenaar;
- Beheerder 1 FTE voor Voorschoten en 1 FTE voor Wassenaar.

De gemeente Voorschoten heeft hierdoor een formatiebezetting voor de binnendienst van 1,5 FTE beschikbaar voor riool en water. De buitendienst heeft 2,5 FTE's formatiebezetting voor riool en water. Totaal 4 FTE's formatiebezetting voor riool en water.

Op basis van de Leidraad Module D2000 is een indicatieve formatieberekening gemaakt. Dit geeft een benodigde personele bezetting van 6,3 FTE (zie afbeelding 7.1) om de maatregelen tot realisatie te brengen.

In de formatieberekening is geen rekening gehouden met het water, waterbouwkundige kunstwerken en het uitvoeren van onderhoud door de eigen dienst. Deze werkzaamheden worden geïntegreerd in de benodigde berekende FTE's, zodat geen extra FTE's voor de activiteiten ten behoeve van water en waterbouwkundige kunstwerken noodzakelijk zijn.

De activiteiten voor de zorgplichten worden zoveel mogelijk met eigen personeel gerealiseerd. Het tekort van 2,3 FTE (6,3 FTE berekend – 4 FTE aanwezig) wordt op projectbasis uitgezet.